

7. Урунтаєва Г. А. Дошкільна психологія / Г. А. Урунтаєва. - Житомир.: Роса, 2004 – 336 с.
8. Ядешко В. І. Дошкільна педагогіка / В. І. Ядешко. – К: Глобус, 1986. – 335с.

References

1. Drilling A. I. (2002). Didactic games: organization and administration. *Preschool Education*. Ternopil: Education 7, 12-22 (in Ukr.).
2. Child: The education and training of preschool children (1993). Kiev: Education.
3. Zimkova R. P. (2005). *Child psychology*. Kharkov: CBS.
4. Kravtsov G. G. (2006). Children play and purposeful learning, 42,15-20 (in Ukr.).
5. Kulagin S. M. (2000). *Developmental Psychology*. Ternopil: Education.

BORODYLINA Iryna Hryhorivna

student 4 th DO course Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

e-mail: irazvena@rambler.ru

EDUCATION INDEPENDENCE IN PRECHOOL CHILDREN IN ROLE-GAMES

Summary. Introduction, Recently, teachers and parents are increasingly pointed out with concern that many preschoolers have serious difficulties in communication with their peers, this is reflected in the inability to find an approach to others, to empathize, to enjoy the success of another person – all this leads to all sorts of conflicts and misunderstandings.

Purpose. Theoretical study of complex pedagogical conditions for forming efficiency of older preschoolers independence.

Results. The most effective process of preschool child socialization is through the game. It is the leading activity of preschool children. The education of preschool children self-determination occurs in the plot-role-playing games, these games primarily directed to children in role mapping activities and situations of social and domestic issues. The pedagogical conditions of plot-role-playing games are important for education of preschool children self-determination. Scientists identify two basic conditions for organizing the plot-role-playing games: 1) carrying out the plot-role-playing games of self-determination in phases; 2) the specificity of subject-gaming environment organization.

According to different conditions of work in pre-schools teachers can build variational subject-developmental environment. The important role in this played by the subject-gaming environment for each school age, with its own development.

Originality. The article deals with education of self-determination in preschool children in game activity. The author analyzes pedagogical conditions of plot-role-playing games in education of the preschool children self-determination.

Conclusion. The object-gaming environment refers to natural circumstances, which are rationally organized, and have the rich variety of sensory, educational and gaming materials selection during which teachers are guided by cognitive needs and interests of children. In older age groups should use different materials that promote mastery of reading, mathematics. One should use materials that promote the development of cognitive activity of children and subjects for research and search activities, provide space for didactic games which have the mathematical content.

Keywords: education, preschool children, emotional and volitional, thinking processes, personality, subject-game environment, plot-role-playing game.

Одержано редакцією 14.05.2016
Прийнято до публікації 16.05.2016

УДК 371.314

ЯБЛОЧНИКОВА Ірина Остапівна

кандидат педагогічних наук, докторант
Інституту вищої освіти Національної академії
педагогічних наук України
e-mail: irayablochnikova@mail.ru

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ-ФІНАНСИСТІВ У БЕЛЬГІЇ

Анотація. У цій публікації автором розкрито сукупність організаційних аспектів, що стосуються здійснення магістерської підготовки й ефективного формування професійної компетентності випускників магістерських програм у галузі фінансів у вищих навчальних закладах

Бельгії. Такі фахівці мають забезпечити постійну платоспроможність й сталий розвиток, як окремих підприємницьких структур, виробничих підприємств, так і фінансової, економічної й податкової систем країни у цілому. Результати здійсненого автором системного аналізу, що наведені у даній статті, будуть досить цікавими, а також актуальними для вітчизняних менеджерів освітньої галузі, педагогів й дослідників. Обґрунтовується перспективність запозичення низки позитивних моментів організації професійного навчання магістрів-фінансистів у ВНЗ з подальшим перенесенням їх на ґрунт освітньої діяльності в Україні.

Ключові слова: професійна підготовка магістрів-фінансистів, формування компетентності фінансистів, вища професійна освіта в європейських державах.

Постановка проблеми. У Європі та світі вирує глобальна економічна криза, котра в останній час підсилюється за рахунок зростання політичної нестабільності на фоні проблем із малокерованими міграційними процесами. Все це обумовлює необхідність проведення реформ в переважній більшості сфер діяльності людства, в тому числі й в освітній сфері. Для успішного виходу із кризового стану й забезпечення сталого розвитку країн Європи вкрай необхідно застосовувати заходи, котрі потребують у їх практичній реалізації участі висококваліфікованих фахівців. Таким чином, перед освітянами постають нові завдання, що пов'язані із здійсненням підготовки у ВНЗ професіоналів, здатних системно аналізувати ситуацію у соціально-економічній сфері, а також успішно її прогнозувати, з високим ступенем ймовірності передбачаючи наслідки реалізації певних процесів, дій та відповідних управлінських рішень, направлених на зменшення впливу сукупності негативних факторів.

Рівні економічних показників діяльності фактично усіх країн Європейського Союзу в останній час знижуються внаслідок прояву зазначених вище кризових явищ. Не є винятком з цього переліку Бельгія, котра в останній час ще й постраждала від терористичних атак, що само по собі не додає позитиву у соціально-економічній сфері. Однак, бельгійський уряд, поряд із підсиленням заходів безпеки, спромігся зробити висновки щодо необхідності проведення адекватної фінансової політики й реалізації відповідних реформ в економіці.

У Бельгії розташовано низку загальноєвропейських та транснаціональних інституцій, великих міжнародних банківських структур, потужних страхових, фінансових та інвестиційних компаній. Це є однією з причин того, що на бельгійському ринку праці існує сталий попит на висококваліфікованих менеджерів, економістів, бухгалтерів й фінансистів, які є спроможними до формування засад ефективної політики, котра допомагає бізнесу протистояти викликам ринку в умовах глибокої економічної кризи.

Бельгія однією з перших приєдналася до Болонського процесу, орієнтуючи діяльність закладів системи вищої професійної освіти на світові і європейські стандарти якості. Її освітня система є подібною до французької. Відчувається також вплив інших сусідніх держав – Німеччини та Нідерландів. Діяльність бельгійців у певних соціальних і економічних сферах, в тому числі й у підготовці фахівців високої кваліфікації є досить показовою, а тому, на нашу думку, актуальності набуває вивчення їх досвіду стосовно організації підготовки в межах низки освітніх програм у вищій професійній школі, зокрема підготовки магістрів-фінансистів. Для української педагогічної спільноти це є особливо актуальним у зв'язку з активною реалізацією процесів євроінтеграції.

Аналіз останніх публікацій. Потрібно зауважити, що науковці України не достатньо приділяли уваги аналізу здобутків освітян центральноєвропейських країн. Хоча, все ж таки, багато вітчизняних і закордонних науковців-педагогів переймалися питаннями, котрі стосувалися формування професійної компетентності спеціалістів взагалі, й економіко-фінансового профілю зокрема. Про цей факт свідчать наукові й науково-методичні публікації таких дослідників, як Г. Астапова, Д. Бабашев, О. Воронкова, М. Головань, І. Демура, Ю. Деркач, Л. Дмитриченко, Л. Дибкова, А. Дорофеев, А. Єпіфанов, Р. Квасницька, Г. Копил, В. Кремь, Н. Ничкало [1], С. Пілецька, Г. Старостенко, Г. Чепорова, С. Яблочников [2]. Зокрема, вони реалізували науково-педагогічний пошук і, по суті справи, обґрунтування ефективних шляхів модернізації економічної та фінансової освіти в Україні та у переважній більшості пострадянських держав.

Але, на жаль, до системного аналізу позитивного досвіду закордонних колег у справі формування професійної компетентності фахівців з економіки та фінансів у європейських країнах вітчизняні науковці-педагоги майже не вдавались. Як виключення, можливо згадати публікації Л. Отрощенко, котра опікувалась підготовкою фахівців зовнішньоекономічного профілю у Німеччині й В. Третька, що, у свій час, ретельно дослідив систему підготовки у ВНЗ магістрів-міжнародників. І лише окремі наукові та методичні публікації було присвячено особливостям загальної педагогічної підготовки викладачів професійної школи у системі вищої освіти Бельгії і Нідерландів (Б. Ускова [3]), а також функціонуванню системи вищої освіти Бельгії (А. Глузман).

На нашу думку, топ-менеджмент освітньої галузі України, формулюючи рекомендації щодо ефективного використання закордонного досвіду під час реформування вітчизняної системи вищої освіти та інтеграції її до європейського простору, в певному сенсі, все ж таки враховував результати досліджень, зазначених нами вище науковців, а також виявлені ними позитивні аспекти організаційного і педагогічного досвіду колег з Європи. Про це свідчать останні інновації та тенденції в українській освітній галузі.

Працівники вищої освіти Королівства Бельгії теж мають успіхи і здобутки у забезпеченні високого рівня якості формування сукупності теоретичних знань, практичних умінь та навичок фахівців-фінансистів, а також відповідні багатовікові традиції здійснення діяльності у галузі вищої освіти.

Метою статті є аналіз організаційних аспектів формування професійної компетентності фахівців фінансової сфери у вищих навчальних закладах Бельгії, а також з'ясування можливості успішного запозичення відповідного позитивного досвіду, з метою оптимізації вищої професійної освіти України та її інтеграції до європейського освітнього простору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ми зупинимося на відповідних аспектах підготовки магістрів-фінансистів у центральній Європі в цілому та Королівстві Бельгії зокрема. У порівнянні із такими сусідами, як Німеччина та Франція, вона є досить невеликою за площею території й чисельністю населення держава. Про неї говорять, що це країна для молодих й активних людей. Зокрема, для студентів тут створені одні з найкращих в світі умов навчання та професійного зростання.

Саме тому, до Бельгії щорічно приїжджають тисячі молодих людей, котрі мають намір вступити до університету, після закінчення якого вони отримають можливість пройти стажування у великих міжнародних установах і організаціях, а також можуть розраховувати на майже гарантоване отримання престижної й високооплачуваної роботи. ВНЗ цього королівства мають досить потужну навчальну та наукову базу і саме завдяки цьому диплом про отримання бельгійської вищої освіти високо цінується в будь-якій країні світу.

Згідно із даними офіційної статистики, в цій країні нараховується майже 180 навчальних закладів, в яких навчається біля 280 тисяч студентів. Освітній простір Бельгії в цілому розмежовано на три сектори – фламандський, французький та німецький. А галузь вищої освіти на два – фламандський та французький. Громадяни Королівства, котрі закінчили німецькі середні школи, як правило вступають до вишів французької спільноти, або ж продовжують навчання у Німеччині та Швейцарії.

Головними бельгійськими ВНЗ є наступні заклади: Гентський та Хассельтський університети, Католицький університет Льовена та Hogeschool-Universiteit Brussel (колишній Брюссельський католицький університет), Університет де Намюр, Університет де Монж, Університет Санкт-Луї Брюссель, Льежський університет та Université libre de Bruxelles (Вільний університет Брюсселя). Крім того, в бельгійській освітній сфері наявності велика кількість так званих університетських коледжів, кожен з яких входить до структури або ж є певним чином пов'язаним із одним з провідних вищих навчальних закладів, що були перераховані нами. А також низка іноземних ВНЗ, котрі є визнаними однією з громад (фламандською чи французькою). В них в основному навчаються студенти на одній з іноземних мов. Такі коледжі, як правило, реалізують лише спеціалізовані освітні програми.

Магістрів з фінансів готують у переважній більшості провідних університетів, а також у декількох коледжах та бізнес-школах. Термін здійснення підготовки магістрів – один або два роки.

Досить часто розмежовують магістерські навчальні програми на два кваліфікаційних рівні, а саме: «Майстер-1» та «Майстер-2». Зокрема, у Льежському університеті (франкомовний ВНЗ, котрий був заснований ще у 1817 році) навчають магістрів в галузі управління (спеціалізації «Банки та управління активами», «Фінансовий аналіз та аудит», «Маркетинг і фінансова розвідка», «Управління соціальними підприємствами» тощо), магістрів економіки (спеціалізації «Економіка та суспільство», «Економіка та фінанси») та магістрів в галузі бізнес-інжинірингу (спеціалізації «Фінансовий інжиніринг», «Управління поставками й бізнес-аналітика»).

В університеті Гента реалізують підготовку магістрів в галузі банківської справи й фінансів та магістрів з оподаткування. В свою чергу, у Льовенському католицькому університеті (фламандський ВНЗ) – магістрів зі страхування, фінансової економіки, а також магістрів з фінансового та актуарного інжинірингу. Існують також так звані програми «Майстер після майстру», котрі в першу чергу спрямовані на перепідготовку магістрів у споріднених і навіть далеких одна від одної галузях та реалізацію наукових досліджень в сфері економіки й фінансів. Зокрема, це програми «Магістр з перспективних досліджень в економіці», «Магістр з перспективних досліджень у сфері бізнесу», «Магістр з фінансового та актуарного інжинірингу».

У Королівстві Бельгії існують деякі проблеми зі взаємним визнанням дипломів, що підтверджують відповідний рівень кваліфікації, виданими вищими навчальними закладами, які входять до різних освітніх громад. Перехід з одного до іншого навчальних закладів, що належать різним мовним спільнотам, як правило, пов'язаний із певною процедурою валідації документу про освіту та опануванням низки додаткових курсів.

Окремої уваги, на нашу думку, заслуговує Льовенський католицький університет (ЛКУ), котрий пропонує низку магістерських програм, які реалізуються, в основному, в межах денної форми навчання для різних вікових категорій і соціальних груп. Рівень викладання у вишах Бельгії є вельми високим. Більшість викладачів усіх університетів, зокрема й цього ВНЗ, окрім основної роботи здійснює фундаментальні й прикладні наукові дослідження, в тому числі й за кордоном, а студенти бельгійських навчальних закладів активно приймають участь у чисельних програмах європейської мобільності.

Протягом досить довгого часу ЛКУ пропонував для навчання освітню програму «Магістр з фінансової економіки». На жаль, 2015–2016 навчальний рік є останнім для її реалізації. Однак, структура і зміст цієї програми є типовими та відповідним чином віддзеркалюють основні підходи щодо успішного формування бельгійською педагогічною спільнотою сукупності теоретичних знань, практичних умінь та навичок майбутніх фінансистів. Далі розглянемо її більш ретельно.

Ця програма поглиблює знання студентів стосовно вирішення наявних фінансових й економічних проблем і озброює фахівців відповідними аналітичними інструментами для успішної реалізації їх дослідження. Випускники програми є здатними аналізувати ситуації та знаходити способи рішення складних проблем самостійно, в першу чергу, із застосуванням наукового підходу. Сфокусована зазначена вище програма на макроекономічне середовище, а також на окремі типові фінансові бізнес-ситуації. Її організатори використовують різноманітні методи навчання, здійснюючи наголос на роботу у малих інтерактивних групах. А сам процес навчання магістрів реалізується лише в межах денної форми.

Як стверджується на офіційному сайті програми, вона призначена для студентів, що цікавляться останніми подіями у сфері фінансової економіки, а також планують в подальшому працювати у фінансовому секторі, міжнародних організаціях, уряді країни. Кандидати в магістранти повинні мати достатній практичний досвід роботи в економіці, фінансах, математиці та статистиці. Претенденти на навчання за програмою, що попередньо закінчили ВНЗ за межами Бельгії, повинні набути ступінь магістру в галузі економіки, економіки та бізнесу або ж бізнес-інжинірингу і мати високий середній бал додатку до диплому. Крім того, їм потрібно мати досить широку уяву про загальні економічні й соціальні процеси, а також умови, в яких реально працює бізнес. В іншому випадку, необхідно прийняти участь у додатковій підготовчій програмі.

Підготовча програма в обсязі 12 кредитів ECTS містить два навчальні курси: економетричні моделі й методи (6 кредитів) та міжнародні фінанси (також 6 кредитів).

Зазначена підготовка має бути реалізована протягом одного року. Обов'язковим для вступників на магістерську програму є вільне володіння англійською мовою, котре підтверджується ними наявністю одного з наступних міжнародних сертифікатів: TOEFL (мінімальний бал – 575 за тест, що був зданий у паперовому вигляді, 233 бали – за тест на комп'ютері, 90 балів – на Інтернет-основі); IELTS (мінімальна оцінка – 7 балів). Інші сертифікати для підтвердження знань з іноземної мови не приймаються.

Підсумком навчання за програмою «Магістр з фінансової економіки» є ґрунтовні знання, які надають її випускнику можливість ефективного здійснення аналізу макроекономічних, корпоративних та інвестиційних аспектів фінансової діяльності. Навчальний план програми дозволяє здобути кваліфікацію, що цінується роботодавцями на ринку праці Бельгії та Європейської Унії. Зокрема, магістри-фінансисти, які закінчили Львівський католицький університет, зробили успішну кар'єру у великих фінансових установах, міжнародних компаніях і корпоративних середовищах, в тому числі в транснаціональних консалтингових фірмах й корпораціях, таких як McKinsey & Company, Electrabel, та міжнародних організаціях, зокрема у Європейській комісії.

Під час навчання за освітньою програмою «Магістр з фінансової економіки» студенти повинні опанувати навчальний матеріал в обсязі 60 кредитів ECTS, з яких 21 – відведено для обов'язкових (магістральних) курсів та як мінімум 39 факультативних (основних і додаткових). Фактично магістральний курс, що вивчається в межах даної програми, один, а саме – «Кількісні методи управління інвестиційним портфелем», в межах якого магістранти набувають теоретичні знання та навички використання наукових й аналітичних інструментів для розрахунку ефективності реалізації фінансових і інвестиційних проектів, здійснення диверсифікації й оптимізації виробництва, вибору ефективних схем кредитування бізнесу, бюджетування на підприємстві, надійного контролю вхідних та вихідних грошових потоків. Крім того, до обов'язкової частини магістерської програми входить допомога студентам у підготовці випускної роботи, котра реалізується під час проведення різного роду семінарів, тренінгів, спільного обговорення останніх подій у сфері фінансів та банків (10 кредитів ECTS). Також 5 кредитів відведено безпосередньо на саму науково-дослідну роботу, яка має базуватися на знаннях і навичках, отриманих під час вивчення окремих модулів програми й відвідування семінарів. Це, зокрема, дозволяє майбутнім магістрам удосконалити свої дослідницькі навички й набути досвіду підготовки наукових доповідей.

До переліку основних факультативних дисциплін належать (по 6 кредитів ECTS кожен): міжнародна економіка, корпоративні фінанси, опціони та ф'ючерси, торгівля й обмін, макроекономіка, цінні папери, фінансові ринки, управління ризиками в фінансових інститутах, стратегія міжнародного бізнесу у фінансах. З цього переліку магістранти мають обрати дисципліни, котрі на їх думку найбільш повно відповідають їхній майбутній професійній діяльності, але в обсязі не менше ніж 30 кредитів ECTS. Додаткові факультативні дисципліни (в обсязі мінімум 9 кредитів ECTS) обираються для опанування студентами з запропонованого навчального закладом переліку курсів: міжнародні бізнес-фінанси; ф'ючерс-ринки; багатомірна статистика; аналіз фінансової звітності; економіка фінансового посередництва; оцінка рівня безпеки; оцінювання активів; статистичне моделювання; прикладна теорія ігор; інформаційна економіка. Вивчення основних й додаткових факультативних дисциплін має за мету надання студентам або можливості отримання актуальних теоретичних знань у сфері фінансової економіки та умінь практичного використання кількісних методів аналізу та розрахунків, або ж ліквідацію певних прогалин у знаннях отриманих під час здійснення попереднього навчання. Дублювання навчальних курсів не дозволяється. Крім того, якщо студентом була обрана одна із запропонованих ВНЗ дисциплін й зафіксована в його індивідуальному навчальному плані, то вона автоматично набуває статусу обов'язкової.

Фактично, зазначена магістерська програма ЛКУ є магістратурою другого рівня, вона орієнтована на виховання аналітика, дослідника та вченого, здатного ефективно працювати як самостійно, так і в єдиній команді. В Бельгії статус магістра є вагомим. Успішно закінчити магістерську програму досить не просто, а тому престижно та перспективно для подальшого працевлаштування.

Від розглянутої попередньо суттєво відрізняється за структурою магістерська програма «Фінансовий та актуарний інжиніринг» ЛКУ. Ця навчальна програма присвячена застосуванню кількісних методів вирішення проблем, що стосуються ризику або невизначеності. Магістранти набувають глибокого розуміння наявних й прогнозованих проблем та навичок напрацювання оптимальних рішень в галузі страхування й банківської справи. Крім того, їх озброюють фундаментальними й концептуальними знаннями щодо математичних й економічних аспектів теорії та методів фінансового страхування (загального страхування, страхування життя тощо).

Обов'язковим курсам в цій програмі відведено 35 кредитів ECTS, а саме: основи фінансової математики, статистика для фінансів та страхування, оцінка ризиків, математика страхування, стохастичні фінанси у страхуванні, математика страхування життя (кожен по 6 кредитів за виключенням стохастичних фінансів). Обсяг у 10 кредитів магістрант має набрати з переліку курсів, що є факультативними (стохастичні моделі, актуарні й фінансові моделі, фінансовий інжиніринг, перестраховування, управління активами та пасивами, пенсійне страхування, медичне страхування – кожен курс по 5 або 6 кредитів). Також 15 кредитів відведено програмою на підготовку магістерської дисертації.

Програма спрямована на потреби, котрі швидко змінюються, що пояснюється прискореною глобалізацією банківського й страхового сектору. Її зміст забезпечує надійну основу для кар'єри в різних сферах управління ризиками, фінансами и страхуванням. Більшість випускників знаходять роботу в страхових компаніях, фінансова стабільність яких залежить від актуарних розрахунків страхових премій (наприклад, положень, вимог до структури й обсягів капіталу, політики перестраховування тощо).

Перераховані нами магістерські програми забезпечують ринок праці не тільки Бельгії, а й інших країн Європи і світу висококваліфікованими фахівцями у галузі фінансів, що здатні сприяти і власному добробуту, і добробуту суспільства. Досить схожою на бельгійську є система вищої професійної освіти центральноєвропейських країн. Але, у зв'язку із обмеженнями щодо обсягів статті, ми їх аспекти розглянемо у наступних публікаціях.

Висновки. Вища професійна освіта, й зокрема фінансова, Королівства Бельгії має суттєві здобутки. Її структура й зміст вписуються в поширені у Європі стандарти. Особливості організації підготовки магістрів у бельгійських вишах, які враховують і загальноєвропейські тенденції, і національні особливості фінансової сфери, дозволили забезпечити відповідний рівень якості, престиж і визнання дипломів у більшості країн світу, а також гарантоване працевлаштування випускників на батьківщині й за кордоном. Розглянуті нами в цій публікації аспекти реалізації магістерської підготовки та відповідного формування професійної компетентності магістрів-фінансистів, надають можливість вітчизняним науковцям запозичити позитивний досвід закордонних колег, з метою успішного впровадження його у освітній сфері України.

Список використаної літератури

1. Ничкало Н. Порівняльна професійна педагогіка як галузь педагогічного знання / Н. Ничкало // Порівняльна професійна педагогіка: науковий журнал / гол. редактор Н.М. Бідюк. – К.; Хмельницький: ХНУ, 2011. – Вип. 1. – С. 6 – 18.
2. Яблочников С. Л. Аспекти професійної підготовки у ВНЗ фахівців економічного профілю / С. Л. Яблочников // Наукові записки Ніжинського держ. ун-ту ім. М. Гоголя (Псих.- пед. науки). – Ніжин: НДУ, 2012. – №3. – С.136 –139.
3. Ускова Б. А. Особенности общепедагогической подготовки преподавателей профессиональной школы в системе высшего образования Бельгии и Нидерландов: Дис. ... канд. пед. н.: 13.00.01.Екатеринбург, 2000. – 152 с.

References

1. Nytkhalo, N. (2011). Comparative professional education as a field of pedagogical knowledge. *Comparative vocational education*, 10, 6–18.
2. Yablochnikov, S. L. (2012). Aspects of training in high school economics experts *Scientific notes Nizhyn Gogol State University*, 3, 136–139.
3. Uskova, B. (2000). Features common pedagogical preparation of teachers of vocational schools in Belgium and the Netherlands system of higher education. *Dis. PhD*, 152 p. (in Russ.).

YABLOCHNIKOVA Iryna Ostapivna,

Ph.D., doctoral student at the Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, e-mail: irayablochnikova@mail.ru

TRAINING MASTERS IN FINANCE IN BELGIUM

The summary. Introduction. This publication discloses a set of organizational aspects related to the implementation of effective training and successful formation of professional competence of masters of finance in higher education institutions of the Central European countries. Attention is paid to finance training in the universities of Belgium. The author of the marked features of this activity, both in the public sector institutions providing educational services, as well as private. Also identified universities, which implement training of masters-financiers and content of the programs.

Purpose. The purpose of this article is to analyze the organizational aspects of formation of professional competence of finance professionals in higher education Belgium and clarify the successful borrowing corresponding positive experience.

It is noted that the Master's program-finance at various universities may differ materially. These differences relate to and focus attention on specific issues of the activity of the financier, and the number of academic hours denominated loans are scheduled institution under the relevant programs.

Originality. In the publication the author reviewed the aspects that are common to the system of higher education of central Europe, as well as available-significant differences. Conclusion. Such nuances, according to the author, are largely determined by the current economic situation in these countries and the real level of socio-economic relations in society, as well as centuries-old traditions of the national implementation of the activities in the field of education. In addition, the author has established the possibility of borrowing the existing positive experience of foreign colleagues in the implementation of training of highly qualified economists, in particular, Master in finance in Ukraine.

Key words: vocational training of masters, formation of competence, the European higher education.

Одержано редакцією 12.04.2016
Прийнято до публікації 16.04.2016

УДК 378

СЕМЕНІНА Олеся Петрівна

студентка 4-ДО курсу кафедри дошкільної освіти
Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: semenina_olesya@mail.ru

ГРА ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Анотація. У статті розглянуто гру як метод навчання дітей дошкільного віку. Автором проаналізовано гру як провідну діяльність дошкільників.

Ключові слова: гра, метод, прийом, ігрова діяльність, навчання.

Постановка проблеми. Сучасне розуміння сутності методів значно відрізняється від того, що було прийнято навіть у повоєнний час, що зумовлено їх підпорядкованістю цілям і змісту навчання: з їх зміною поступово змінюються й існуючі уявлення про методи. Сучасні психолого-педагогічні дослідження гри характеризуються зближенням поглядів на неї як на провідну діяльність дітей дошкільного віку, аналізом її виховних можливостей і засобів їх актуалізації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний внесок у теорію методів навчання та дослідження гри як провідної діяльності дошкільників зробили: К. Д. Ушинський, Л. Виготський, О. Запорожець, Д. Ельконін, О. Усова, Н. Михайленко, Н. Короткова, Л. Артемова, Г. Григоренко, К. Щербакова та багато інших вчених.

Мета статті – детально проаналізувати гру як метод навчання дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні українські науковці (Л. Артемова, Г. Григоренко, К. Щербакова та ін.) досліджують формування суспільної спрямованості дитини дошкільного віку у грі, розвиток моральних стосунків у творчих іграх